
Høyreekstremisme og politisk vold

Lars Erik Berntzen

Institutt for politikk og forvaltning, UiB

Senter for ekstremismeforskning (C-REX), UiO

UiO : **C-REX – Center for Research on Extremism**
University of Oslo

Agenda

1. Begrepsavklaring *Ytre høyre, ekstremisme og radikalisme*

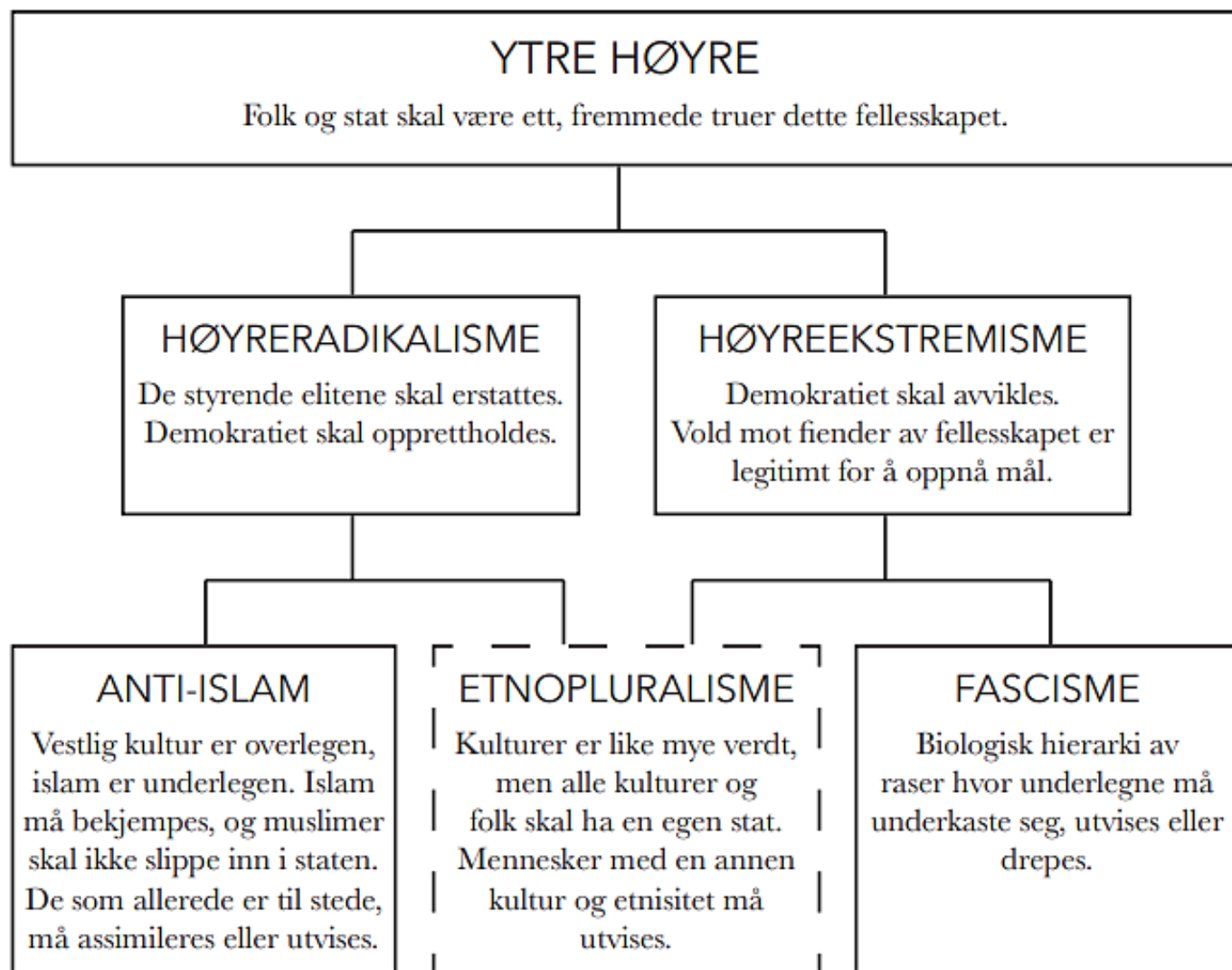
Berntzen, L. E. (2018). Ytre høyre: Ideologier, grupper, vold og rekruttering. *Radikalisering—fenomen og forebygging*.

2. Holdninger til demokrati og voldsbruk *Medborgerpanelet og European Social Survey*

3. Voldelige angrep *Senter for ekstremismeforskning (C-REX)*

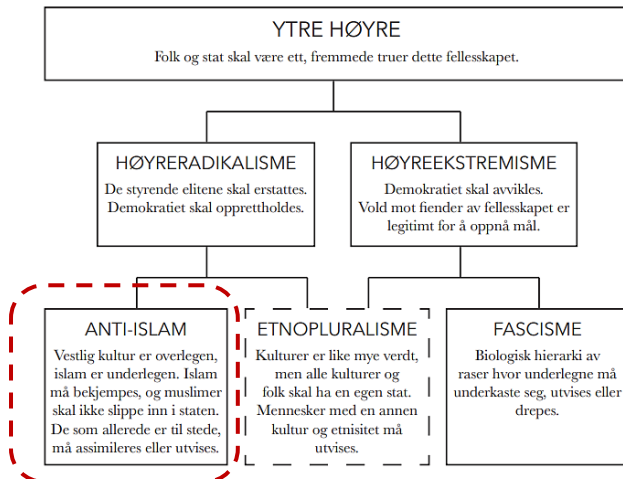

Håkon Bleken, Jærlandskap

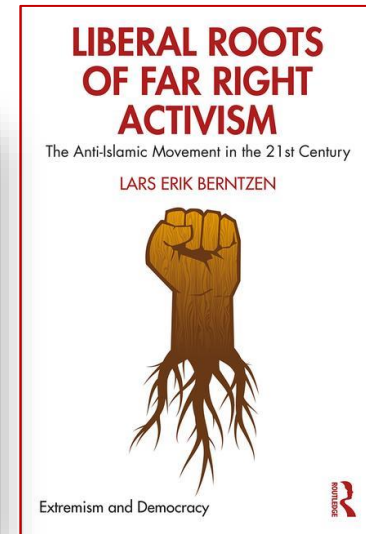

Bakteppe: Hvor har vi sett vekst?

- Hovedsakelig blant høyreradikale partier og bevegelser.
 - Særlig den anti-islamske avarten av ytre høyre.

Figur 1. Ytre høyre. Et idealtypisk sléktstre over ideologiene og deres avarter.¹

Berntzen, L. E. (2018). Ytre høyre: Ideologier, grupper, vold og rekruttering. *Radikalisering—fenomen og forebygging*.

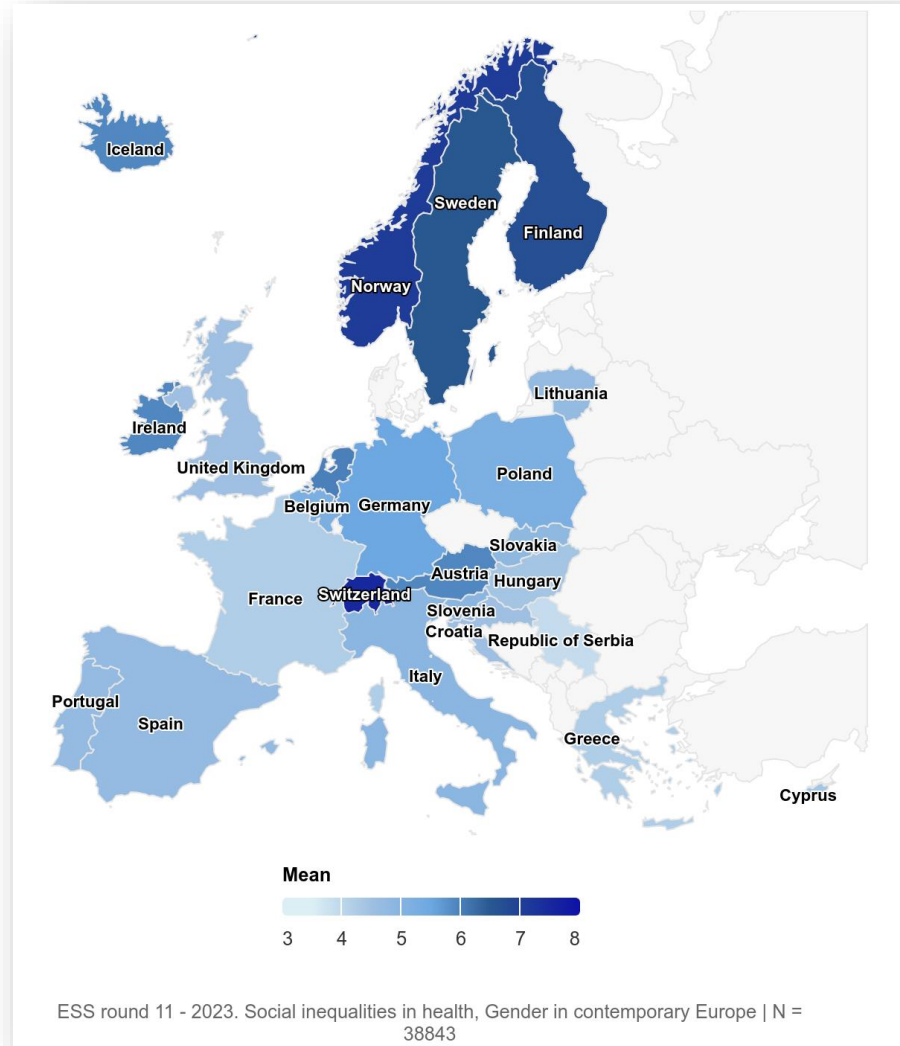

En pekepinn: Holdninger

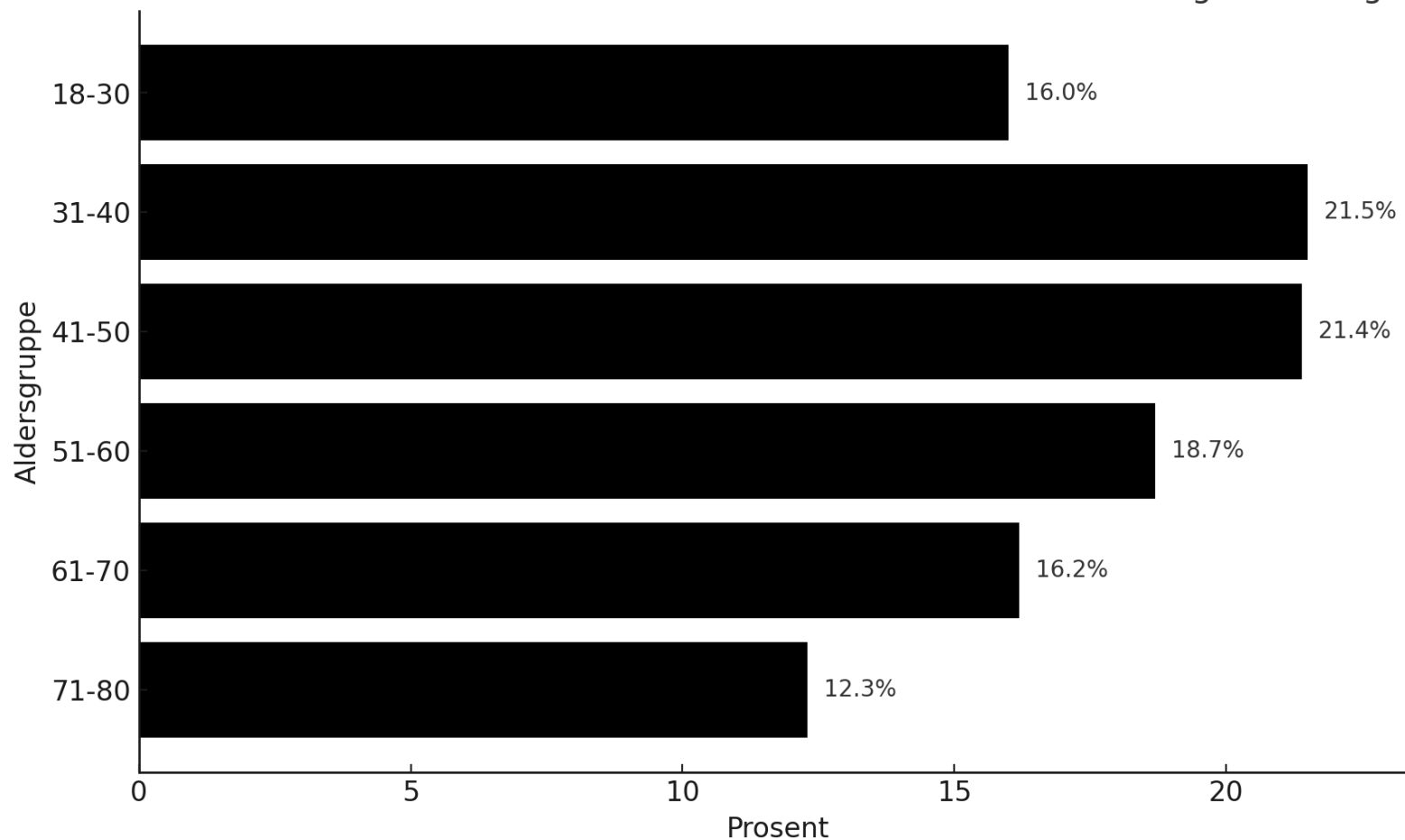
- Tilfredshet med demokrati
- Støtte til sterk leder som overstyrer demokratiske spilleregler
- Aksept for politisk vold

Stor grad av tilfredshet med demokratiet

Men hvor mange er misfornøyd, og hva med de unge?

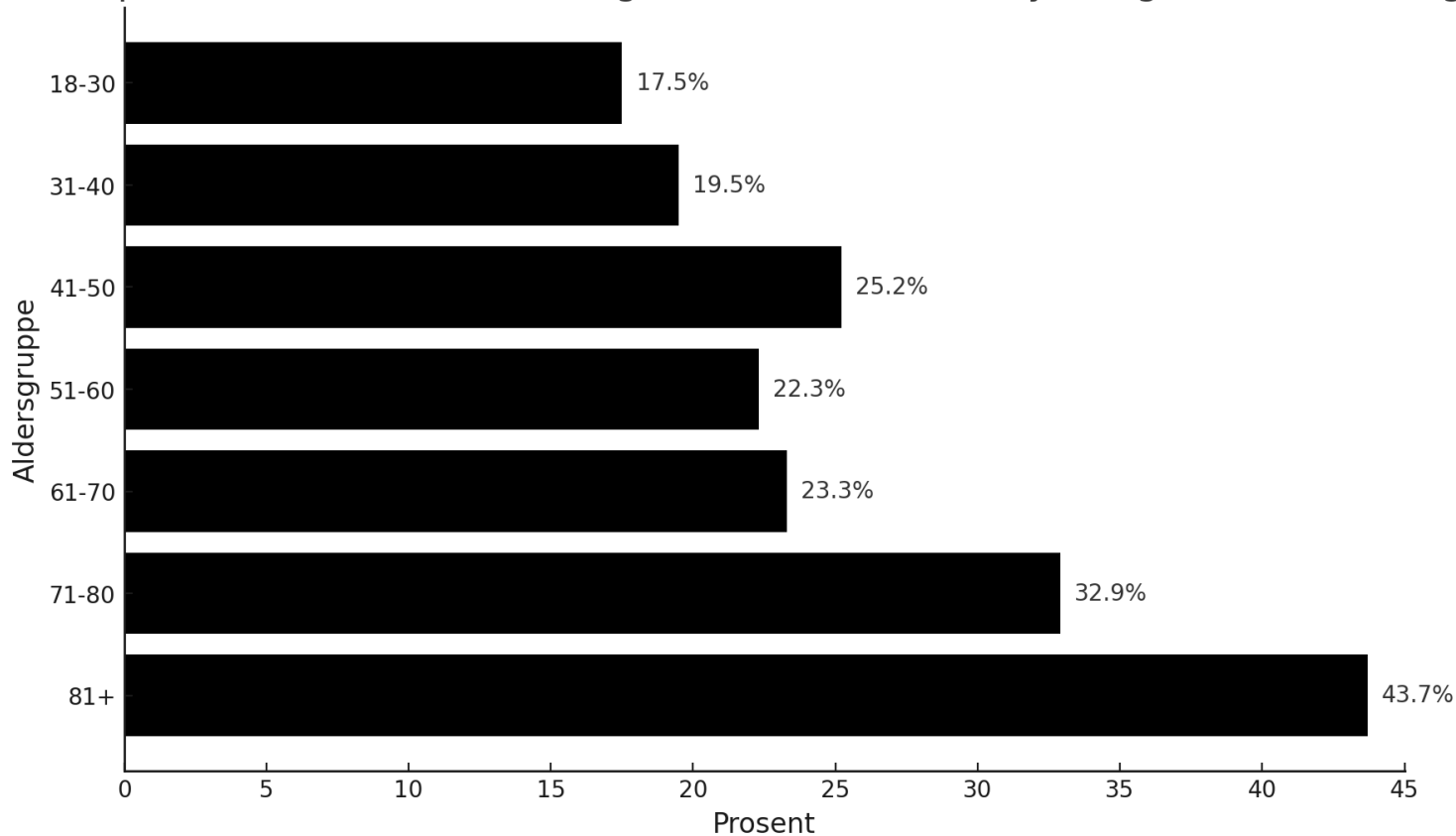
Andel som er lite eller ikke tilfreds med hvordan demokratiet fungerer i Norge

Norsk medborgerpanel 2024 | Universitetet i Bergen

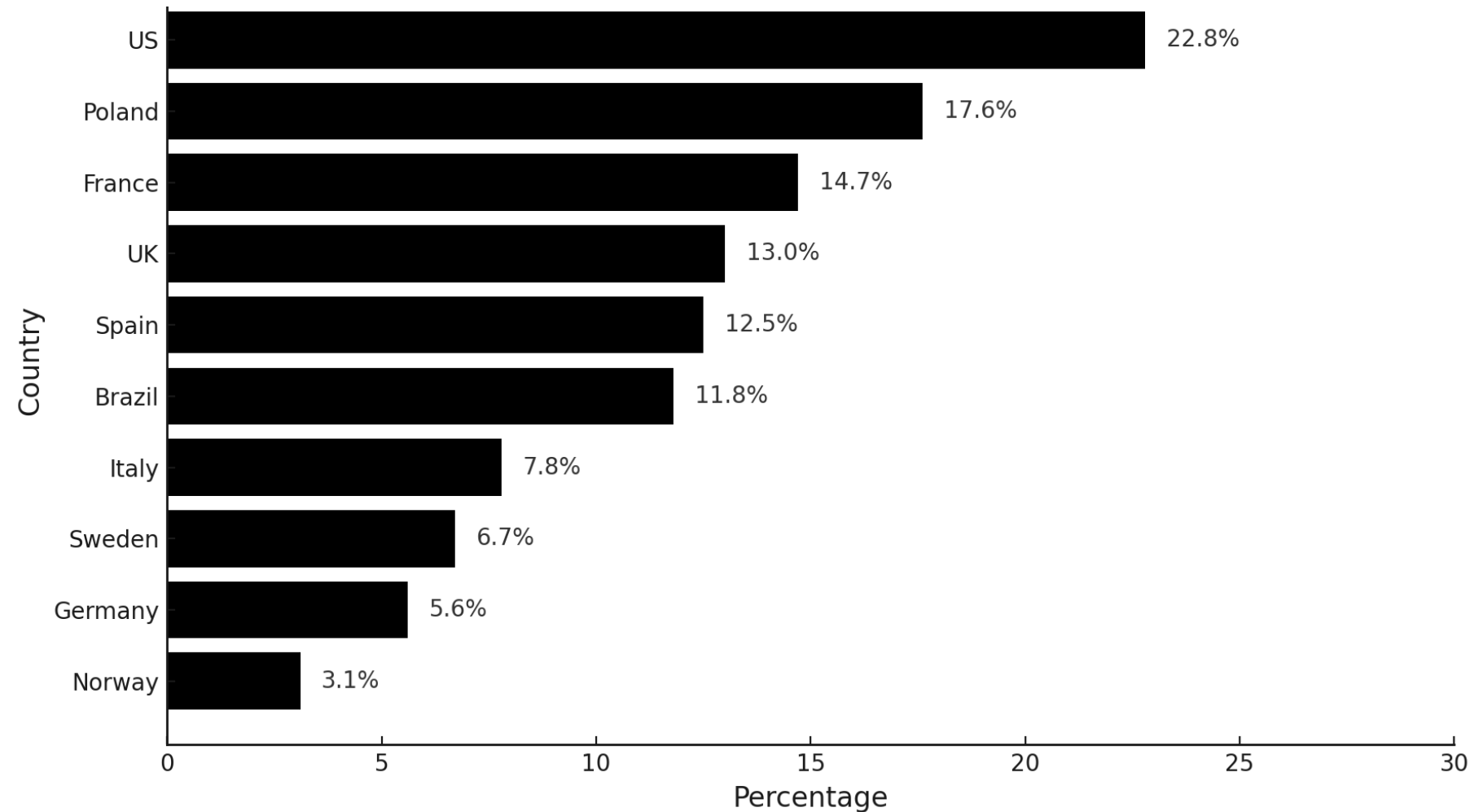
Støtte til sterk leder

En sterk politisk leder er bra for Norge, selv om lederen tøyer reglene for å få ting gjort.

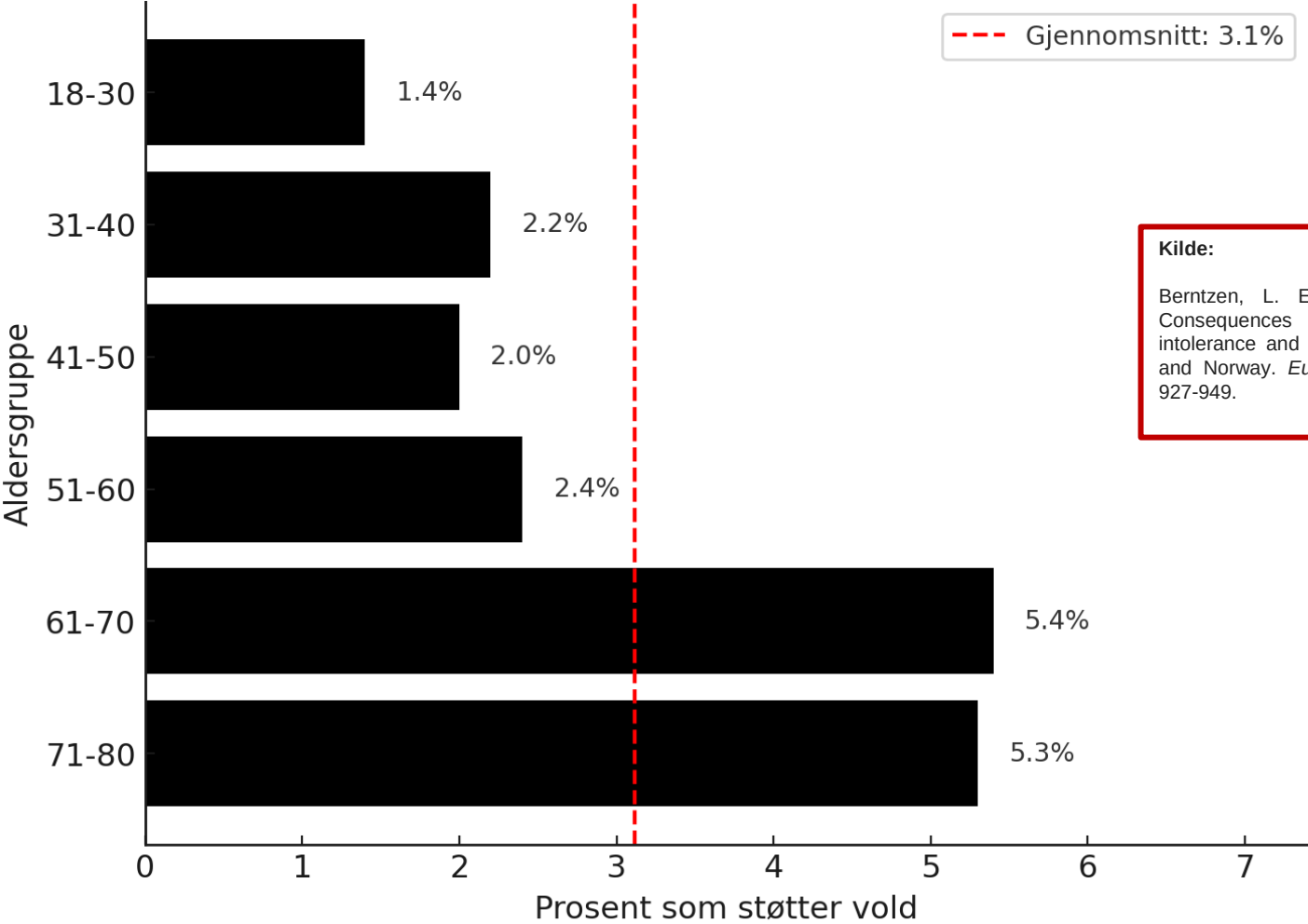
Note: Andel som er helt eller nokså enig, kategorisert etter aldersgruppe.

Komparativt: Andelen som synes politisk vold er akseptabelt i ulike land.

Note: Consequences of Affective Polarization (CONAP) dataset - Hartevelde, Berntzen, Kokkonen, Linde & Kelsall 2022. N $\approx$ 2000 per country.

Andelen som synes vold mot politiske meningsmotstandere er akseptabelt.
Norge, 2020. Norsk medborgerpanel runde 18.

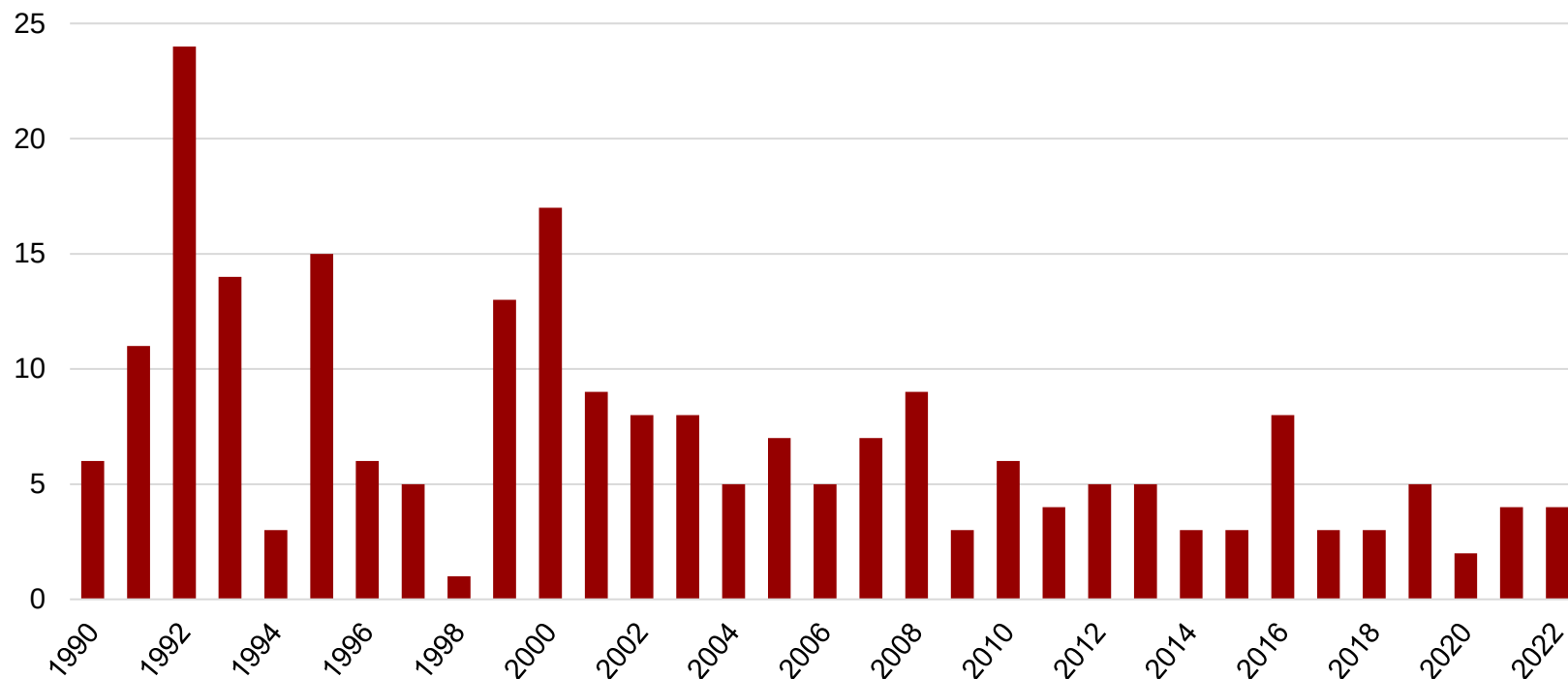
Kilde:
Berntzen, L. E., Kelsall, H., & Hartevelt, E. (2024). Consequences of affective polarization: Avoidance, intolerance and support for violence in the United Kingdom and Norway. *European journal of political research*, 63(3), 927-949.

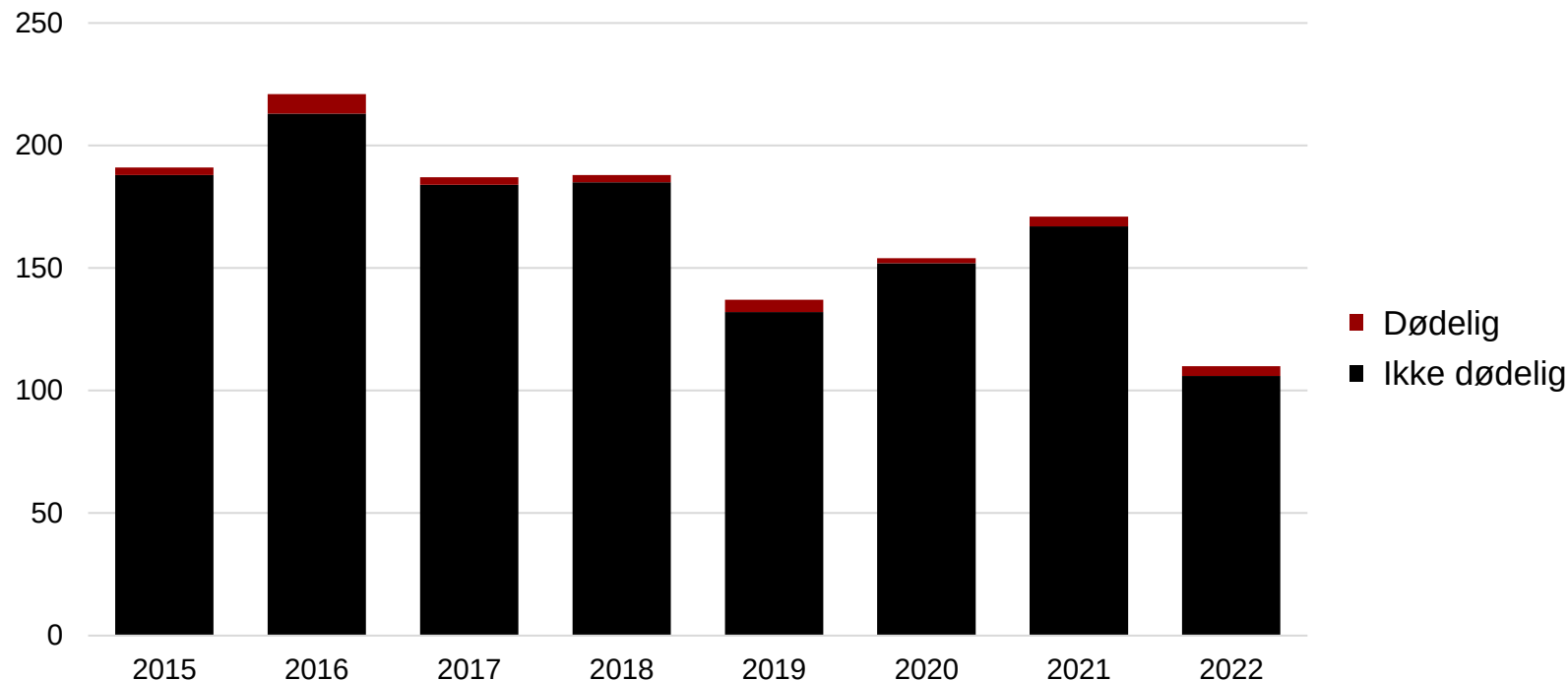
Høyreekstrem vold og terror

- Omfang
- Utøvere
- Målgrupper

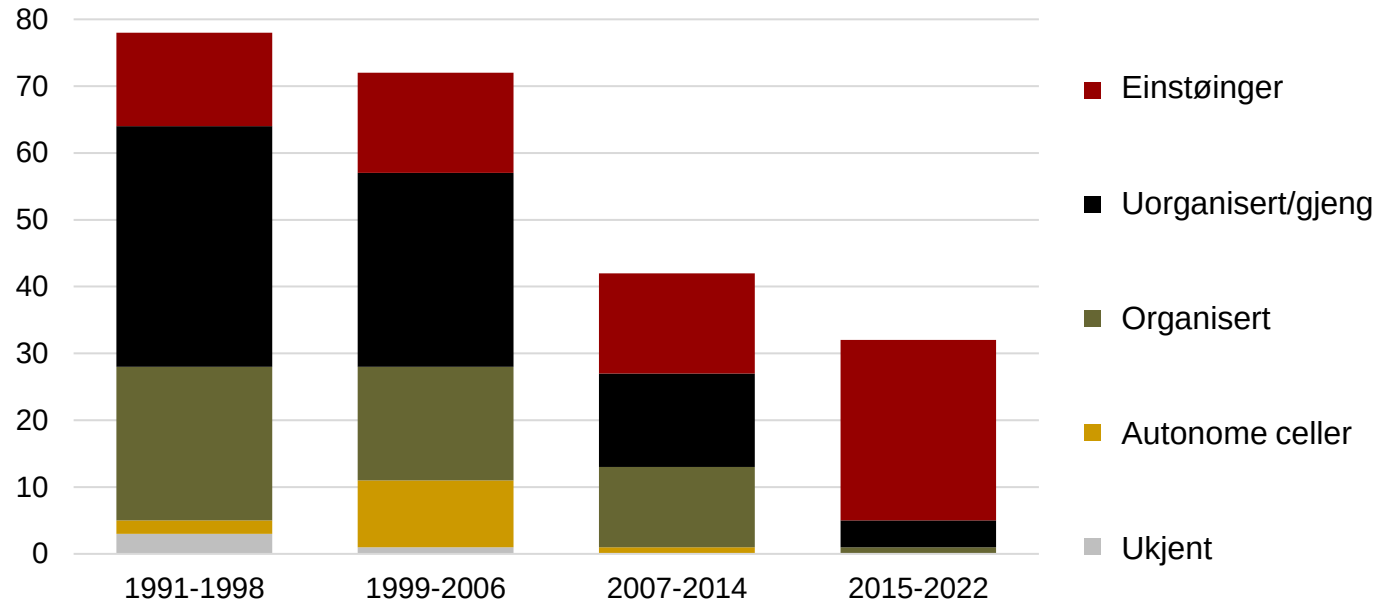
Omfang: Dødelige angrep per år i Vest-Europa, 1990-2022

Gjennomførte angrep per år, 2015-2022. Vest-Europa.

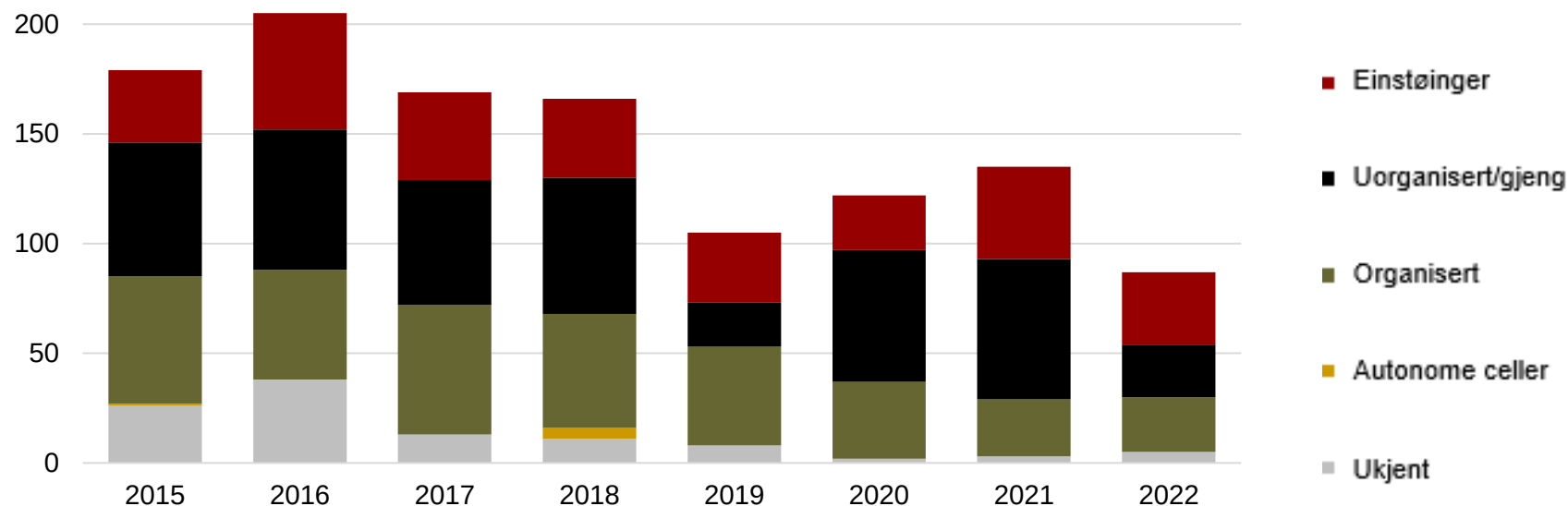
Hvem? Aktører 1991-2022

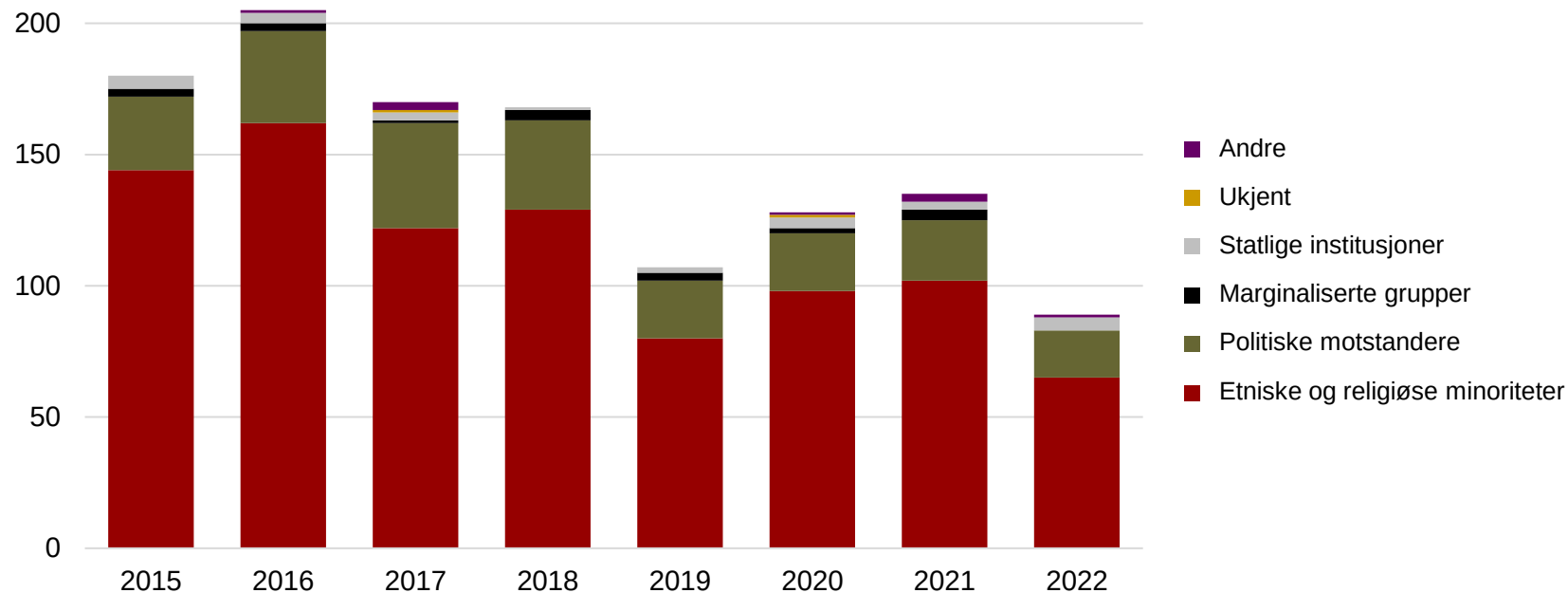
Aldersprofil

Hvem står bak ikke-dødelige angrep? 2015-2022

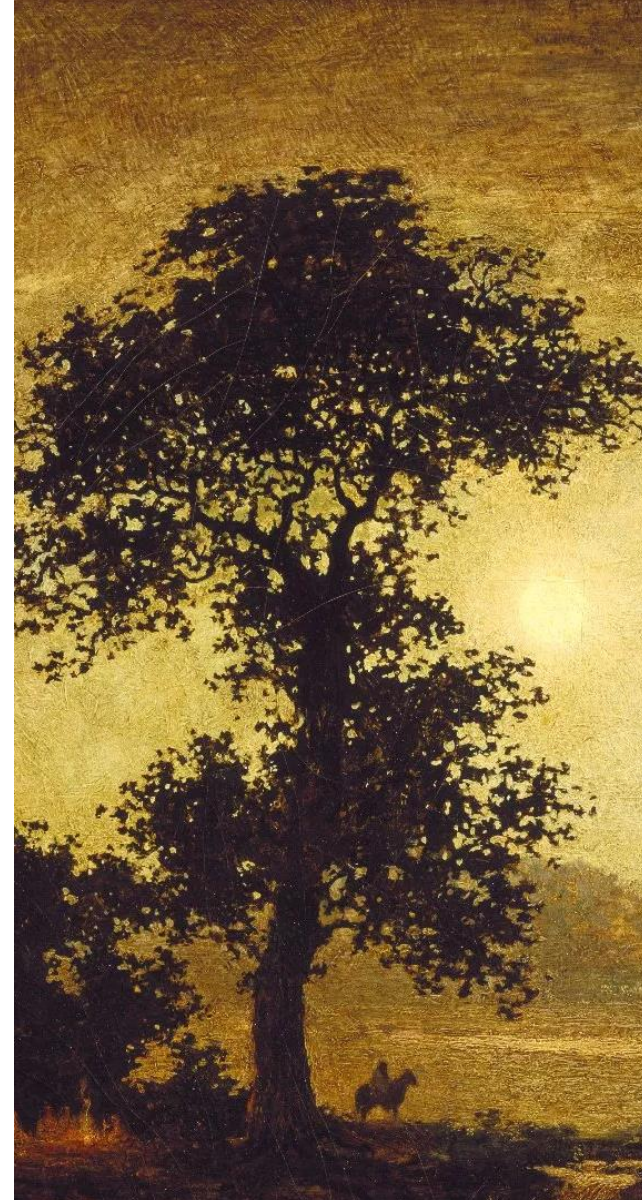

Hvem rammes? Målgrupper, 2015-2022.

Nyttige kilder som kan anvendes til undervisningsformål:
Holdningsdata

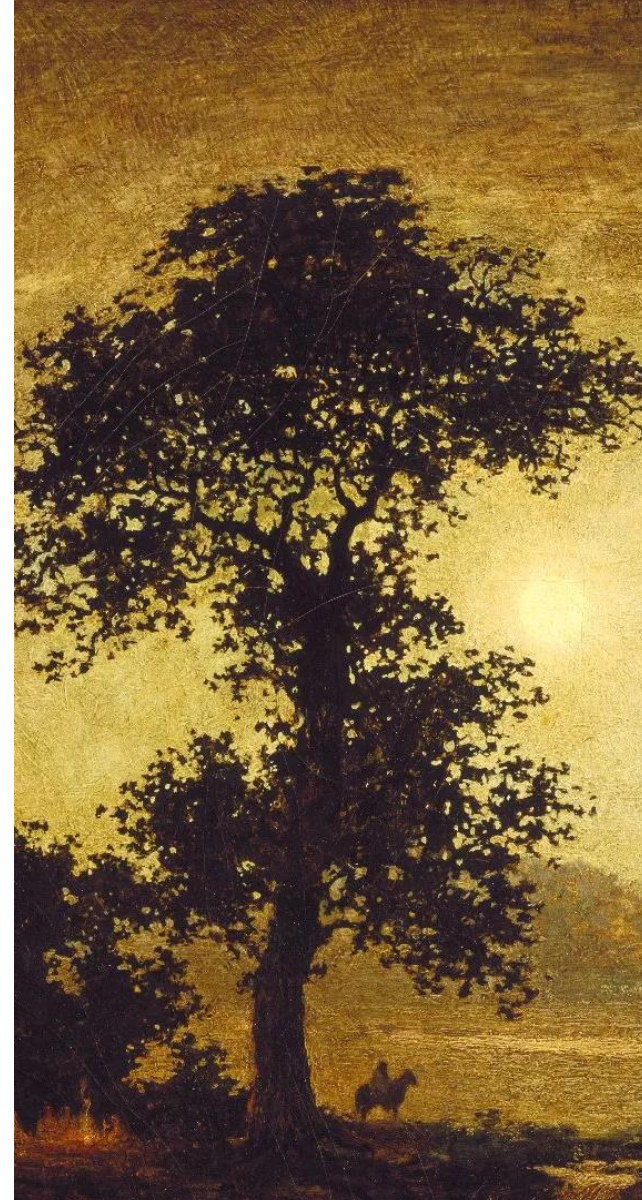
[Medborgerpanelet](#) – holdningsdata fra et representativt utvalg av norske borgere fra 2013 til i dag over tid. Du får fram enkle grafer og figurer som kan anvendes direkte i undervisning.

Nyttige kilder som kan anvendes til undervisningsformål:
Høyreekstrem vold

[Right-Wing Terrorism and Violence \(RTV\) Dataset](#)
[- C-REX - Center for Research on Extremism](#) –
trenddata over tid. Du får fram enkle grafer og
figurer som kan anvendes direkte i undervisning.

[RTV Map Tool](#) – kart over voldshendelser med
detaljer for hver hendelse i 17 europeiske land,
inkludert Norge.

*Håkon Bleken,
Jærlandskap*